

Dosarul nr.3ra-957/22
2-20029303-01-3ra-19092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: G. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

07 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Ionel Iurie, reprezentat de avocații Corpaci Olga și Cojocari Constantin,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ionel Iurie împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului în recalcularea și achitarea pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie și obligarea recalculării și achitării pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Ionel Iurie, reprezentat de avocatul Cojocari Constantin, și menținută hotărârea din 06 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani

c o n s t a t ă :

La 02 martie 2020, Ionel Iurie a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegală a refuzului în recalcularea și achitarea pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie și obligarea recalculării și achitării pensiei după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin ordinul nr.P-15, nr.226ef din 02 decembrie 2019 al Ministrului Justiției, începând cu 03 decembrie 2019, a demisionat în rezervă la împlinirea vechimii în serviciu ce acordă funcționarilor publici cu statut special dreptul la pensie pentru aflarea în serviciu în sistemul penitenciar, stabilit la art.82 alin.(2) al din Legea nr.300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare.

Prin cererea nr.92/2019/3618 din 30 decembrie 2019, în temeiul art.61 alin.(2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din

trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23 iunie 1993, s-a adresat Casei Naționale de Asigurării Sociale, solicitând recalcularea pensiei stabilite anterior la 12 decembrie 2009 în conformitate cu prevederile art.2 din Legea nr.1544/1993, conform calculului întocmit de Departamentul Instituțiilor Penitenciare din 24 decembrie 2019 la eliberarea din serviciu, potrivit căruia în perioada: 10 august 1989 – 25 mai 1991 a îndeplinit serviciul militar în termen în Forțele Armate; 19 septembrie 1991 - până la 11 decembrie 2009 a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne; 15 februarie 2016 – 03 decembrie 2019, Departamentul Instituțiilor Penitenciare. De asemenea, dispune de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri pentru stabilirea pensiei, două luni vechime pentru o lună de serviciu pentru perioada efectuării serviciului în cadrul sistemului penitenciar de la 15 februarie 2016 – 03 decembrie 2019, supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr.15-Cricova al Departamentului Instituțiilor Penitenciare (ord. P.15 nr.17ef din 12.02.2016), șofer al serviciului logistică al Penitenciarului nr.15-Cricova (ord. P.15, nr. 43ef din 30.03.2016), șofer al secției logistică și administrare a Penitenciarului nr.15-Cricova al Administrației Naționale a Penitenciarelor (ord. P-15 nr. 1ef din 16.05.2018 și nr. 120ef. din 21.03.2019).

Prin decizia nr.92/2020/269 din 10 ianuarie 2020, Casa Teritorială de Asigurări Sociale i-a refuzat în recalcularea pensiei în temeiul pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizației militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor centrului național anticorupție și sistemul penitenciar.

În decizia nr.92/2020/269 din 10.01.2020, nu se conține informația cu privire la exercitarea căilor de atac.

La 14 februarie 2020, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cererea prealabilă înregistrată cu nr.I-394/20, solicitând anularea deciziei nr.92/2020/269 din 10 ianuarie 2020, cu recalcularea și achitarea pensiei lui pentru vechimea în muncă conform calculului din 24 decembrie 2019 eliberat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, potrivit căruia la situația din 03 decembrie 2020, stagiul vechimii în muncă a constituit 27 ani, 07 luni și 15 zile, începând cu 03 decembrie 2020, data eliberării din serviciu după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu toate acestea contrar prevederilor art.167 alin.(3) din Codul administrativ, cererea prealabilă nu a fost soluționată.

Ținând cont că, decizia nr.92/2020/269 din 10 ianuarie 2020, a ajuns la oficiul poștal mun. Chișinău, sec. Rîșcani, comuna Stăuceni, la 20 ianuarie 2020, iar cererea prealabilă a fost adresată la 30 decembrie 2019, consideră reclamantul că acțiunea a fost depusă în termenul legal.

Cât privește, fondul acțiunii, Ionel Iurie a indicat că, actele prezentate Casei Naționale de Asigurări Sociale, inclusiv calculul din 24 decembrie 2019 eliberat de Penitenciarul nr.15-Cricova, denotă că, dânsul la data de 03 decembrie 2019 avea stagiul vechimii în muncă de 27 de ani, 07 luni, 15 zile, începând cu 03 decembrie 2019, data

eliberării din serviciu după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, iar Casa Națională de Asigurări Sociale eronat a interpretat prevederile legislației.

Totodată, a reținut că, în perioada 10 august 1989 - până la 25 mai 1991 (01 ani, 09 luni și 16 zile), a îndeplinit serviciul militar în termen (temei: livretul militar seria HO nr. 5646317 eliberat la 10.04.1989).

La 21 iunie 2004, prin ordinul de angajare al MAI DP nr. 60 ef. din 19.09.1991, a fost angajat și a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne până la 11.12.2009, fiind concediat prin ordinul MAI DGRU nr. 118ef. din 11.12.2009, în temeiul art. 21 alin. (14) din Legea cu privire la poliție, cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI.

Vechimea calendaristică în serviciul în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și Instituției Penitenciarelor la data conducerii 03.12.2019, constituind 27 de ani, 07 luni și 18 zile.

Suplimentar, a notat că, mai dispune de perioade de serviciu (15.02.2016 - 01.04.2016 și 01.04.2016 - 15.05.2018 și 16.05.2018 - 03.12.2019), care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri pentru stabilirea pensiei, două luni vechime pentru o lună de serviciu de la 15.02.2016 - 01.04.2016 supraveghetor al serviciului regim și supraveghere al Penitenciarului nr.15-Cricova a Departamentului Instituțiilor Penitenciare (ord. P. 15 nr.17ef. din 12.02.2016); 01.04.2016 - 15.05.2018, șofer al serviciului logistică al Penitenciarului nr.15-Cricova (ord. P. 15 nr. 43ef din 30.03.2016); 16.05.2018 - 03.12.2019 șofer al secției logistică și administrare a Penitenciarului nr.15-Cricova al Administrației Naționale a Penitenciarelor (ord. P-15 nr. 1ef din 16.05.2018 și nr. 120ef. din 21.03.2019).

Respectiv, în conformitate cu prevederile Legii nr.1302 din 24.07.1997 și ordinului MAI nr.148 din 06.07.1999 și nr.96 din 20.03.2018, perioada sus menționată, de la 15.02.2016 - 01.04.2016 și 01.04.2016 - 15.05.2018 și 16.05.2018 - 03.12.2019, urmează a fi calculată reieșind din coeficientul (2:1), calculându-i două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Astfel, vechimea sa totală în muncă, cu înlesniri, la data de 03.12.2019, a constituit 27 de ani, 07 luni și 15 zile.

În opinia reclamantului este neîntemeiat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale bazat pe prevederile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizației militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor centrului național anticorupție și sistemul penitenciar nu îndeplinesc condițiile de asigurare cu pensii.

Respectiv, la data eliberării lui din serviciu, 24.12.2019, din cadrul Penitenciarului nr. 15-Cricova, denotă faptul că dânsul la situația din 03 decembrie 2019 avea stagiul vechimii în muncă de 27 de ani, 07 luni, 15 zile, începând cu 03 decembrie 2019, data eliberării din serviciu după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie.

Totodată, potrivit informației gestionate de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, vechimea lui în muncă, potrivit art.13 lit.a) din Legea asigurării a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele Organelor Afacerilor Interne nr.1544 din 23 inie 1993, la data de 03.12.2019, a constituit 27 de ani, 07 luni, 15 zile.

Reieșind din prevederile art.13 lit.a) din Legea nr.1544/1993, militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani, care până la data de 03 decembrie 2019, au o vechime în serviciu de cel puțin 24 de ani, 00 luni, 25 de zile.

Astfel, la situația din 03.12.2019, vechimea lui în muncă este de 27 de ani, 07 luni și 15 zile, în organele MAI, iar în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, 3 ani, 07 luni și 15 zile, peste vechimea stabilită.

De asemenea, din dispozițiile art.14 lit. a) din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993, rezultă că, după reangajarea lui în organele afacerilor interne, după stabilirea pensiei pentru vechime în muncă existentă de 20 ani, s-a acumulat o perioadă mai mare de 3 ani, circumstanțe care implică necesitatea modificării drepturilor salariale pentru perioada beneficierei de pensie și realizării activității de muncă, deoarece pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) din Legea menționată se adaugă 3% din sumele respective ale soldei, iar în total 9%.

La caz, Departamentul Instituțiilor Penitenciare prin calculul din 24.12.2019 și ordinul nr. P-15, nr. 132ef. din 02.12.2019 a confirmat vechimea sa în muncă, în care a fost calculată inclusiv perioada cu înlesniri pentru stabilirea pensiei, 2 luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, 27 de ani, 07 luni, 15 zile în organele MAI și Instituțiile Penitenciare, informație, care a fost prezentată CNAS pentru emiterea și efectuarea modificărilor privind acordarea dreptului la pensie cu calculul vechimii în muncă oferit, cu regret calculul prezentat a fost ignorat.

Reclamantul consideră ca fiind eronat argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, subdiviziunile de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu cad sub incidența art.6 alin.(2) din Legea nr.1036 din 17.12.1996 cu privire la sistemul penitenciar (abrogată la 16.05.2018 prin Legea R. Moldova nr. 300 din 21.12.2017) și pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, deoarece sunt contradictorii, or, aceste norme de drept prevăd calcularea vechimii de muncă, cu înlesniri, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, condiții pe care le întrunește.

Prin prisma art.61 alin.(2) din Legea nr.1544/1993, pensia sa urmează să fie recalculată începând cu 03.12.2019, după trecerea lui în rezervă.

De asemenea, reclamantul consideră că pensia sa urmează să-i fie recalculată începând cu 03.12.2019, și indexată cu 6,6% începând cu 01 aprilie 2018, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.237 din 21.03.2018 cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale.

În contextul enunțat, Ionel Iurie a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei nr.4374 din 10 ianuarie 2019 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, recunoașterea ilegalității refuzului privind anularea deciziei nr.4374 din 10.01.2019, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite pensia după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie în mărime de 59% din media lunară pentru stabilirea pensiei din ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii conform calculului eliberat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare din 24 decembrie

2019, începând cu 03 decembrie 2019, conform pct.8 lit.d) din HG nr.78/1994, Legii nr.1544/1993 și ordinului MAI nr.20 martie 2018 și încasarea din contul pârâtei în beneficiul său cheltuielile de asistență juridică.

La 18 martie 2020, Ionel Iurie a depus cerere prin care și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind examinarea cererii prealabile nr.I-394/20 din 14 februarie 2020 prin care a solicitat anularea deciziei nr.92/2022/269 din 10 ianuarie 2020 a Casei Naționale de Asigurări Sociale; anularea deciziei nr.92/20220/269 din 10 ianuarie 2020 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani mun.Chișinău prin care s-a refuzat recalcularea și achitarea pensiei lui, pensionat, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie în conformitate cu at.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și să-i achite pensia, pensionat, după acumularea vechimii în muncă ce-i permite dreptul la pensie în mărime de 59% din media lunară pentru stabilirea pensiei din ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii conform calculului nr.9 din 16 decembrie 2019 eliberat de Penitenciarul nr.15-Cricova care la data de 03 decembrie 2019 stagiul vechimii sale în muncă a constituit 27 de ani, 07 luni și 15 zile, începând cu 03 decembrie 2019 în conformitate cu pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 și Legea nr.1544/1993, precum și încasarea din contul pârâtei în beneficiul său cheltuielile de asistență juridică (f.d.53, vol.I).

Prin hotărârea din 06 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Ionel Iurie.

La 06 august 2021, prin intermediul poștei electronice, Ionel Iurie, reprezentat de avocatul Cojocari Constantin, a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 17 octombrie 2021 a prezentat motivarea apelului (având în vedere că la 06 octombrie 2021 ultimului i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe), solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 06 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii (f.d.189, 215-227, vol.I).

Prin decizia din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Ionel Iurie, reprezentat de avocatul Cojocari Constantin, și menținută hotărârii din 06 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Fiind investite cu judecarea cauzei, prima instanță și instanța de apel au motivat soluția de respingere a acțiunii prin faptul că, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Cu trimitere la prevederile art. 50 alin. (1) lit. b) din Legea nr.1544/1993, instanțele de judecată au menționat că, legislatorul a stipulat concret momentul apariției dreptului

pentru stabilirea și primirea pensiei militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne.

Instanțele de judecată au constatat că, din data de 12 decembrie 2009 Ionel Iurie beneficiază de dreptul la pensie pentru vechime în muncă, în temeiul art.2 alin.(1) din Legea nr.1544/1993.

Cu toate că, reclamantul la 12 februarie 2016 s-a reangajat în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, unde a activat până la 02 decembrie 2019, aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei pentru stabilirea/recalcularea unei pensii noi pentru vechime în muncă, prin includerea la stabilirea acesteia a vechimii de muncă obținute după data realizării dreptului la pensie pentru vechime în muncă – 12.12.2009. Or, dreptul la pensie pentru vechimea în muncă apare o singură dată, și anume, după eliberarea din serviciu, însă cu dreptul de recalculare, dar în condițiile legii.

Instanțele de judecată au reținut că, din sensul logico-juridic al art.61 din Legea nr. asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23 iunie 1993 rezultă trei situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume:

1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei;

2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi;

3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul prin contract.

La acest capitol, instanțele de judecată au remarcat că, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate din 07 decembrie 2021 a statuat că, Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 prevede că pensia pentru vechime în muncă se stabilește ținând cont de vechimea în serviciu și de mărimea soldei achitate în ultimul an de muncă, având relevanță în acest sens și faptul dacă, persoana a atins vârstă limită de aflare în serviciu sau nu (articolele 2, 13 și 14 din Lege). Alineatul (2) al aceluiași articol din Lege prevede o singură excepții de la această regulă, pentru (i) persoanele din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri (ii) cărora li s-a prelungit, peste limita de vârstă stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și (iii) care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din Lege (iv) cărora li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite. Doar în cazul în care condițiile menționate sunt întrunite cumulativ, este acordată pensia pentru vechime în muncă, fără eliberarea persoanei din serviciu.

Pensionarea în baza Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 este posibilă fie la atingerea vârstei limită de aflare în serviciu stabilită de lege, fie înainte de această vârstă limită - în acest din urmă caz pensionarea este posibilă doar dacă persoana acumulează vechimea în muncă, care-i conferă dreptul la pensie.

Spre deosebire de limita de vârstă, care face imposibilă reangajarea într-o funcție militară sau publică cu statut special, dată fiind împlinirea vârstei limită de aflare în serviciu (articolul 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016), vechimea în muncă nu reprezintă un impediment pentru reangajarea persoanei.

În acest caz, persoana obține, după reangajare, atât pensia, cât și salariul în baza raporturilor de muncă, din care se calculează și se achită contribuțiile sociale de stat. Astfel, pensionarea în baza vechimii în muncă și reangajarea persoanei într-o funcție militară sau publică cu statut special au determinat, în practică, mai multe litigii privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de Stat la recalcularea pensiei. Fiind sesizată cu solicitarea de recalculare a pensiei, autoritatea a refuzat, precizând că recalcularea pensiei este posibilă doar dacă raporturile de serviciu continuă după pensionare.

Instanțele de judecată au subliniat că, începând cu 12 decembrie 2009 Ionel Iurie este beneficiar de pensie în conformitate cu Legea nr.1544 din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

După stabilirea pensiei, Ionel Iurie, începând cu data de 12.02.2016, s-a reangajat în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare, unde a activat până la data de 02 decembrie 2019.

Analizând cele trei temeuri/condiții de recalculare a pensiei menționate supra în coraport cu situația apelantului, instanțele de judecată au conchis că, Ionel Iurie nu se încadrează în niciuna din aceste temeuri/condiții. Or, art.61 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23 iunie 1993, nu prevede în niciun fel faptul, că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne au dreptul la recalcularea pensiei în cazul, în care au fost reîncadrați în funcție și au activat în continuare în funcția deținută anterior, prin ce li s-a mărit perioada de vechime în muncă.

Totodată instanțele au remarcat că, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate din 07 decembrie 2021 expres a indicat că, dreptul la pensie nu se stabilește în mod automat, dar pe baza cererii titularului. Exercițiul dreptului la pensie ține de titular, care decide când și în ce condiții să obțină pensia. De vreme ce titularii sunt cei care decid cu privire la condițiile de pensionare, Curtea a relevat că aceștia trebuie să-și asume consecințele acestor decizii.

De altfel, persoanele pot să prevadă efectele acestor decizii, inclusiv anumite inconveniente financiare legate de cuantumul pensiei calculate. Mai mult, imposibilitatea recalculării pensiei speciale poate fi prevăzută de subiectele legii, la nevoie, cu ajutorul unor profesioniști ai dreptului.

Curtea nu a luat în considerare argumentele din sesizări privind existența unei ingerințe în articolul 16 din Constituție. Criteriul continuării neîntrerupte a raporturilor de serviciu după atingerea plafonului de vârstă face ca categoriile în discuție să nu se afle în situații comparabile.

La 08 iulie 2022, Ionel Iurie, reprezentat de avocatul Corpaci Olga, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, iar la 05 octombrie 2022 avocatul Cojocari Constantin, în interesele lui Ionel Iurie, a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 08 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 06 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

În susținerea recursului Ionel Iurie, reprezentat de avocații Corpaci Olga și Cojocari Constantin a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, în special a prevederilor art.61 din Legea nr.1554 din 23.06.1993.

Recurentul consideră ca fiind eronată concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că, recalcularea pensiei se face doar în baza actelor ce au existat până la data stabilirii pensiei, dar nu au fost prezentate ulterior, deoarece legea de pensionare menționată nu admite doar astfel de situații juridice.

De asemenea, este greșită concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare precum că, cerințele sale nu cade sub incidența art.61 din Legea nr.1544/1993, care nu reglementează expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare, or, anume din prevederile art.61 alin.(1) din Legea nr.1544/1993 rezultă că, dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi, respectiv cererea sa întrunește a doua situație menționată supra, ce îi permite recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu stabilită anterior în cazul reangajării.

Consideră declarativ și argumentul instanței de apel precum că, prevederile art.61 normei citate prevăd prezentarea ulterioară a actelor suplimentare, ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi, întrucât interpretarea prevederilor art. 61 din Legea 1544/1993 sub aspectul că nu poate fi temei de recalculare a pensiei acele circumstanțe care nu sânt indicate expres în normă, în contextul în care norma nu prevede exhaustiv nici o circumstanță, este una neîntemeiată, din motivul că, la prezentarea ulterioară a actelor suplimentare, ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei legislatorul nu a indicat faptul că aceste acte trebuie să fi existat până la data stabilirii pensiei și nici nu rezultă din lege acest fapt.

Consideră că este eronată concluzia instanței de apel precum că nu sunt aplicabile speței prevederile art. 61 alin. (2) din Legea enunțată supra, motivând că această normă

reglementează situația de recalculare a pensiilor categoriei respective de pensionari ca urmare a continuării activității peste limita de vârstă, situație juridică ce nu se regăsește în speță, or, dânsul a solicitat recalcularea pensiei, prezentând în acest sens acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei.

În acest context, este neîntemeiat și argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale privind lipsa prevederilor legale, ce ar oferi dreptul de a beneficia de recalcularea pensiei sale pentru vechime în muncă, or, lipsa unei reglementări exprese a situației date nu poate fi apreciată ca fiind justificat refuzul de recalculare a pensiei prin prisma art. 195 Cod administrativ, art. 5 alin. (2) Cod de procedură civilă și jurisprudența CtEDO.

Este eronat și argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că el pretinde de fapt la o stabilire camuflată repetată a pensiei, deoarece din conținutul cererii depuse urmează că el a solicitat recalcularea pensiei și nicidecum stabilirea repetată a pensiei, deci continuarea achitării unei pensii în quantum mai mic, decât cel stabilit de lege, va duce în mod inevitabil la încălcarea gravă a dreptului său de proprietate al asupra părții de pensie neprimată, fapt ce ar încălca atât un drept constituțional, cât și ar contraveni practicii judiciare naționale și principiilor CEDO.

De fapt, dânsul urmărește obținerea unei pensii mai bune, drept garantat de art.47 alin.(2) din Constituția RM, respectiv o interpretare abuzivă în defavoarea sa, ca pensionar, a prevederilor legale ce stabilesc recalcularea pensiei, duce în mod inevitabil la încălcarea nu doar a prevederilor legale naționale, dar și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova face parte.

Prin urmare, angajarea sa la 12.02.2016 în cadrul Departamentului Instituțiilor Penitenciare după stabilirea pensiei acestuia pentru vechime în muncă în anul 2010, respectiv modificarea drepturilor salariale ale sale pe perioada beneficierei de pensie și realizării activității de muncă, examinată în cumul cu faptul că la data depunerii cererii intimitei, 30 decembrie 2019, dânsul a acumulat vechimea în muncă de 27 ani, 07 luni, 15 zile, care îi permite recalcularea pensiei ținând cont și de prevederile art.13 lit. a) și art.14 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993.

Consideră eronat argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, pensia se calculează din salariul obținut ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii, dar nicidecum nu prevede că și în cazul aparițiilor temeiurilor de recalculare a pensiei, aceasta urmează a fi efectuată după aceiași formulă, respectiv, concluzia recurenței precum că, intimatul pretinde de fapt la o stabilire camuflată repetată a pensiei, nu își găsește confirmarea. Or, recalcularea pensiei reieșind din media lunară pe ultimele 12 luni, precedente datei de concediere, nu poate fi interpretată ca fiind o stabilire camuflată a pensiei, deoarece potrivit pct.4 lit.a) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994, pentru calcularea mediei lunare a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor se stabilesc ultimele 12 luni calendaristice precedente concedierii (decedării) (de la data de 1 până la data de 1).

Astfel, având în vedere că perioada de activitate înregistrată după stabilirea pensiei urmează a fi inclusă în vechimea în muncă nu pot fi luate drept bază veniturile realizate

anterior, ci urmează a fi luate în calcul veniturile realizate în ultimele 12 luni, precedente datei de eliberare din serviciu.

Mai mult, calcularea vechimii în serviciu se confirmă prin actul menționat, fiind emis de angajator, care a eliberat în acest sens confirmarea respectivă și care constituie un act administrativ, iar în cazul în care organul, care stabilește pensia nu a contestat acest act, nu mai poate respinge recalcularea vechimii, ca fiind un act obligatoriu pentru acesta.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 08 iunie 2022, în ședință publică.

Actele cauzei nu atestă faptul când copia dispozitivului deciziei instanței de apel a fost notificată recurentului și reprezentanților săi (f.d.64, vol.II).

Din materialele cauzei rezultă că decizia integrală a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la proces la 12 septembrie 2022 (f.d.67, vol.II).

Totodată, din conținutul recursului rezultă că avocatul Cojocari Constantin a luat cunoștință cu decizia integrală a instanței de apel la 05 octombrie 2022, accesând pagina web a Portalului Național al Instanțelor.

Astfel, recursul inițial din 08 iulie 2022 și cel motivat din 05 octombrie 2022 au fost depuse în termenul prevăzut la art.245 din Codul administrativ.

La 06 octombrie 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale copia recursului depus de Ionel Iurie, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.77, vol.II).

La 18 octombrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință, solicitând să fie declarat inadmisibil recursul depus de Ionel Iurie, invocând că recurentul este deja beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită potrivit Legii nr.1544/1993, respectiv temei pentru recalcularea pensiei din venitul realizat după stabilirea inițială a pensiei nu există. Cu atât că, legislația în vigoare nu prevede dreptul la recalcularea pensiei după o eventuală reangajare în serviciul și după eliberarea din serviciu pensia acestuia să fie recalculată din veniturile obținute după stabilirea pensiei după cum pretinde recurentul.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei și obiecțiile din referința depusă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil,

recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței,

pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ionel Iurie, reprezentat de avocații Corpaci Olga și Cojocari Constantin.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Ionel Iurie, reprezentat de avocații Corpaci Olga și Cojocari Constantin, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron